

POLICY BRIEF
-toimenpidekannanotto 2023

RAVITSEMUSTERVEYTTÄ EDISTETÄÄN VAIKUTTAVASTI YHTEISTYÖSSÄ

Sirpa Sarlio, sosiaali- ja terveysministeriö
Julkistustilaisuus 31.8.2023

Ravitsemusterveyden edistämisen vaikuttavuutta parannetaan seuraavilla toimenpiteillä:

- A Toiminta kohdistuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin ja erityisen tuen tarpeessa olevat ihmiset on huomioitu.
- B Toiminnan rakenteista ja käytännöistä on sovittu. Toiminnan suunnittelussa hyvinvointialueilla käytetään elintapaohjauksen tarkistuslistaa.
- C Ravitsemusterveyden edistämisessä käytetään näyttöön perustuvia menetelmiä ja toimintamalleja ja tarjottujen aterioiden ravitsemuslaatu perustuu suosituksiin.
- D Ravitsemusterveyden edistämistyötä tuetaan suunnitelmallisella viestinnällä ja säännöllisellä täydennyskoulutuksella.
- E Ravitsemusterveyden edistäminen todennetaan ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan yhteisesti sovitulla tavalla säännöllisesti.

Ravitsemusterveyden edistäminen

Ravitsemukseen liittyvä yleinen viestintä ja tiedottaminen

- Omaehtoista toimintaa ja pystyvyyttä tukevat digipalvelut (ruokavaliokyselyt ja omahoito ym.)
- Ravitsemus- ja ruokasuositukset
- Muu yleinen tuki terveellisen ravitsemuksen edistämiseksi

Ravitsemus osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, kasvatusta ja opetusta

- Ruokakasvatus ja ruokapalvelut varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Kotitalousopetus perusopetuksessa.
- Ruokapalvelut päivä- ja palvelukeskuksissa ja työpaikoilla sekä kotiateria- ja kauppakassipalvelut
- Ruokakurssit, kuluttajaneuvonta ja muut matalan kynnyksen yksilölliset ja perhekeskeiset palvelut

Ravitsemus osana sairauksien ehkäisyä ja hoitoa

- Neuvola- ja muut neuvontapalvelut
- Sairauksien ravitsemushoito
- Ravitsemusterapia
- Kuntoutuspalvelut
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen ruokapalvelut

Tietolaatikko

Ravitsemusterveyden edistäminen on hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ravitsemuksen keinoin eri ikä- ja väestöryhmissä. Ravitsemusterveyden edistämisellä pyritään turvaamaan lasten tervettä kasvua ja kehitystä, parantamaan työikäisten työ- ja toimintakykyä, tukemaan ikääntyneiden ihmisten toimintakykyä ja kotona selviytymistä, lisäämään terveyttä ja hyvinvointia sekä kaventamaan väestöryhmien välisiä terveyseroja.

Yhdyspintatyö hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä: Yhdyspinnat ovat kahden tai useamman organisaation toiminnallisia rajoja ja yhteistyön paikkoja toimijoina mm. hyvinvointialueet, kunnat, palveluntuottajat, eri toimialat ja järjestöt. Yhdyspintojen läpi kulkee asiakkaita eri järjestäjän tuottamasta palvelusta toiseen. Yhdyspinnalla voidaan myös tarjota matalan kynnyksen palveluja, jotka kokoavat eri palveluntuottajia saman katon alle. Yhdyspintatyönä voidaan rakentaa hoito- ja palvelupolkuja, kuten ravitsemuskuntoutuksen polkua sairaalasta avohoidon seurantaan ja kunnan tai järjestön tuottamaan liikuntaryhmään, jossa saa tukea sekä ravitsemukseen että liikkumiseen.

Aikuisen

VALTIO

Vankilat
Puolustusvoimat
Ruokapalvelut
Korkeakoulut
Kela/YTHS: Opiskeluterveydenhuolto
(korkeakouluopiskelijat)

YKSITYINEN

Ruokapalvelut ja -kaupat
Työpaikat
Urheilu- ja liikuntakeskukset
Harraste- ja hyvinvointipalvelut
Työterveyshuolto
Apteekit
Yksityisten toimijoiden
tuottamat muut palvelut

JÄRJESTÖT JA YHTEISÖT

Järjestöt
Urheilujärjestöt
Seurakunnat
Yhdistykset, esim.
potilasjärjestöjen
paikallisyhdistykset
Kuntoutumislaitokset

Ruokapalvelut
Liikuntapalvelut ja -paikat
Asuin ympäristön lähipalvelut
Kirjastopalvelut
Kansalaisopistot
Toisen asteen oppilaitokset
Työllisyyspalvelut
Monialainen kunnan palvelutoiminta:
lähitorit, infopisteet, digipalvelut

KUNTA

Perustason sosiaali- ja
terveyspalvelut
Opiskeluterveydenhuolto
(toisen asteen opiskelijat)
Työterveyshuolto
Suun terveydenhuolto
Kuntouttava toiminta
Sairaanhoito

HYVINVOINTIALUE

Ravitsemusterveyden edistämisen todentaminen ja vaikuttavuus

PANOKSET (RESURSSIT)

Elintapaohjaukseen
(ml ravitsemus)
liittyvien palvelujen organisointi

Ravitsemusasiantuntijoiden
rekrytointi

Ravitsemuksen täydennyskoulutus
moniammatillisen työn tueksi

Konsultaatio ja verkostojen
rakentaminen monitoimijaisesti
yhdyspinnoilla

Ravitsemusterveyden
seurantajärjestelmä

TUOTOKSET (MITÄ RESURSSILLA TEHDÄÄN)

Ravitsemusneuvonnan
ja -ohjauksen saatavuus
eri kohderyhmissä

Ravitsemusneuvonnan ja
-ohjauksen systemaattinen
kirjaaminen ja kuvaus
potilastietojärjestelmiin

Ravitsemusterveyden edistämistä
tukeva viestintä

Tieto ravitsemusterveyden
tilanteesta

VAIKUTUS (KONKREETTINEN MUUTOS)

Asukkaiden/potilaiden
tiedot, osaaminen ja
pystyvyyden tunne paranevat

Ruokatottumukset muuttuvat
terveellisempään suuntaan

Koettu terveys paranee

Tietämys kunnan/alueen
ravitsemusterveyden
tilanteesta paranee

VAIKUTTAVUUS (HYÖTY TERVEYDEN/ YHTEISKUNNAN KANNALTA)

Ravitsemukseen liittyvät
sairaudet/ongelmat vähenevät

Väestön toimintakyky ja
elämänlaatu paranevat

Ravitsemuksen eriarvoisuus
vähenee

Kustannusvaikuttavuus
(saatu hyöty suhteessa
panoksiin)

VRN:n nimeämä työryhmä

- Sirpa Sarlio, STM ja VRN, työryhmän pj.
- Pia Kola-Torvinen, OPH
- Marjaana Manninen, OPH ja VRN
- Anu Niemi, THL
- Susanna Raulio, THL
- Satu Jyväkorpi, Ruokavirasto/VRN
- Tarja Tenkula, Kuntaliitto, (Hyvil)
- Tanja Tilles-Tirkkonen, Kuopion kaupunki
- Nina Peränen, Keski-Suomen hyvinvointialue
- Soile Ridanpää, STM

- Auli Pölönen, Pirkanmaan hyvinvointialue
- Raisa Valve, Päijät-Hämeen hyvinvointialue
- Leea Järvi, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Soili Alanne, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Jaakko Anttila, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Laura Suojanen HUS
- Terhi Koivumäki, Sydänliitto
- Maija Soljanlahti, Marttaliitto
- Kirsikka Aittola, Ravitsemusterapeuttien yhdistys
- Arja Lyytikäinen, VRN, työryhmän sihteeri

Koko aineisto saatavilla: <https://www.ruokavirasto.fi/ravitsemuksellahyvinvointia>